

kendtgørelsen om fri proces. Samtidig kan det herved præciseres, at det ikke er udelukket at opnå fri proces i sager udsprunget af mindre, selvstændig erhvervsvirksomhed, jfr. justitsministerens svar af 17. april 1984, se Folketingstidende 1983-84 (2. samling), forhandlingerne sp. 4688.

Med sager af principiel karakter eller af almindelig offentlig interesse sigtes der navnlig til sager, hvori der er rejst hidtil uafklarede lovfortolknings-spørgsmål, sager om mere betydende indgreb over for enkeltpersoner eller grupper – herunder spørgsmål om beskyttelse af politiske og andre mindretal – samt sager, hvis afgørelse vil kunne tjene som præjudikat ved senere tilfælde.

Til nr. 2

Ad a)

En endnu mindre del af befolkningen opfylder den økonomiske betingelse for retshjælp ved advokat end betingelsen for fri proces. Grænserne for modtagelse af offentlig retshjælp er 80.000 kr. med tillæg af 7.000 kr. pr. barn, jfr. justitsministeriets bekendtgørelse nr. 574 af 17. december 1980, og beløbene er (bortset fra overgangen til socialindkomst ved den nævnte bekendtgørelse) ikke reguleret siden 16. marts 1979. Også her er behovet for ajourføring af grænserne indlysende, og det findes i den forbindelse mindre velbegrunderet at afgrænse den retshjælpsberettigede personkreds snævrere end den personkreds, der kan opnå fri proces.

Ad b)

Ifølge retshjælpsbekendtgørelsens § 6 finder udvidelse af udvidet retshjælp især sted, hvor der er udsigt til, at sagen herved vil kunne afsluttes forligsmæssigt uden anlæggelse af retssag. Netop på denne baggrund forekommer det uforståeligt, at klienten selv skal betale 50 pct. af vederlaget for denne retshjælp mod 25 pct. for den almindelige retshjælp.

Udvidet retshjælp til udfærdigelse af ansøgning om fri proces efter bekendtgørelsens § 6, stk. 4, vil efter nr. 1 c) i nærværende forslag blive helt vederlagsfri for klienten.

Ad c)

Retshjælp vedrørende offentlige myndigheders afgørelser kan ifølge bekendtgørelsen § 4, nr. 4, først ydes, når der er truffet afgørelse i sagen. Det er en udbredt erfaring, at der kan være et ganske betydeligt behov for juridisk bistand også forud for afgørelsestidspunktet, bl.a. i forbindelse med

aktindsigt og afgivelse af udtalelse i sagen. Dette behov vil blive forstærket som følge af de regler om partshøring, der må forventes gennemført i forvaltningsloven.

Ud over at sikre partens rettigheder under sagens behandling vil en ændring af retshjælpsbekendtgørelsen som foreslået kunne virke klagebesparende, idet en del klagesager vil kunne undgås, hvis førsteinstansafgørelsen er truffet på det bedst mulige grundlag. Der kan i denne forbindelse henvises til justitsministerens bemærkninger til forslag til forvaltningslov, L 13 side 16, vedrørende reglerne om obligatorisk partshøring, se Folketingstidende 1984-85, tillæg A sp. 219.

Den foreslåede bistand forud for afgørelsen bør efter forslagsstillernes opfattelse gives i alle ansøgningssager, dvs. sager, hvor der er indgivet ansøgning om en ydelse eller en tilladelse fra stat eller kommune.

Til nr. 3

Siden forøgelsen af tilskuddet til private, selv-ejende retshjælpsinstitutioner i 1978 i forbindelse med gennemførelsen af EFs 6. momsdirektiv, som pålagde advokaterne momspligt, har justitsministeriets samlede bevillingsramme for disse tilskud været stort set uændret. Behovet for tilskud er samtidig blevet øget, idet der er sket en udvidelse af aktiviteten i visse af de ældre retshjælpsinstitutioner samt oprettet nye institutioner. Inden for bevillingsrammen er der desuden ydet stigende tilskud til de nyoprettede såkaldte advokatvagter.

Denne udvikling har nødvendiggjort en ikke uvæsentlig forøgelse af bevillingen, der som minimum må kunne dække de allerede indtrufne pris- og lønstigninger, således at den én gang etablerede aktivitet kan opretholdes i såvel de ældre som de nyoprettede institutioner. For at sikre dette bør der på fremtidige forslag til finanslov foretages specifikation af de pågældende tilskudsbeløb. Der bør endvidere afsættes en årlig pulje til støtte for oprettelsen af nye private retshjælpsinstitutioner med særligt henblik på geografiske områder, hvor adgangen til juridisk bistand er mest begrænset.

Til nr. 4

For at opnå et forbedret grundlag for fremtidige administrative og politiske beslutninger vedrørende retshjælpsindsatsen – herunder for at kunne vurdere indsats og effekt i forhold til de anvendte ressourcer – foreslås det, at der tilvejebringes økonomiske midler til evaluering, juridisk og socialpolitisk analyse samt mere bred formidling af resultaterne fra de forskellige retshjælpsordninger.